

**Válasz**  
**Prof. Dr. Szintay István**  
**„Vezetői szerepek és szervezeti kultúra hatása a klaszterek működésére”**  
**című PhD értekezés nyilvános vitájához készített**  
**opponensi bírálatára**

Válaszom legelején, őszintén köszönöm, hogy értékes idejét és energiáját áldozta a dolgozat elolvasására és a bírálat elkészítésére.

Ezúton is köszönöm a munkahelyi vitára készített bírálat tartalmi javaslatait és azokat a konstruktív kritikai észrevételeket is melyek a hibákra, figyelmetlenségekre mutattak rá. A bírálat és munkahelyi vitán elhangzottak sokat segítettek nekem a dolgozat végleges változatának elkészítésében.

Örömmel olvastam a nyilvános vitára készített opponensi bírálatában, hogy értekezésem témaválasztását feltétlenül újnak és nem kis kutatási merészségnek ítélte, és hogy a kutatást hazai viszonylatban hézagpótlónak minősíti.

Köszönöm Opponensem pozitív értékelését az irodalmi feldolgozással kapcsolatban. Megfogadtam a disszertáció terjedelmére vonatkozó tanácsot, a szervezeti kultúrával foglalkozó részt rövidítettem, a nemzeti kultúra modellekkel foglalkozó részt pedig teljesen kihagytam.

Egyetértek Bírálóm véleményével, mely szerint a vizsgálati tér szűkítése a klaszter kör bővítését eredményezi, így átcusúszhatunk a hálózatok, és stratégiai szövetségek világába is. A klaszter definíciók elemzésekor a hálózatok és stratégiai szövetségek megjelenését is vizsgálom. Az interjúk tapasztalatait is felhasználva dolgozatomban megállapítom, hogy a hazai klaszterek inkább a hálózat, illetve a puha hálózat elméleti definíciójának felelnek meg. A stratégiai szövetség keresésének mozgatórugói is hasonlóak ahhoz, ami miatt a klaszterek létrejönnek, törekvéseiket, összetételüket és dinamizmusukat figyelembe véve azonban különböznek is a hálózatoktól, így a stratégiai szövetségek jellegzetességeit is hordozó, sajátos magyar tulajdonságmixet képeznek.

Opponensem hiányérzetét fejezi ki a klaszterek szociális céljainak (foglalkoztatás, politika, életszínvonal, regionális térségfejlesztés, stb.) elemzésével kapcsolatban, melyek megvalósításában nagy szerepe van a non-profit szervezeteknek.

A kutatási célok bemutatásakor és a kutatás keretének meghatározásánál megállapítom, hogy a vizsgálat fókusz a klaszteren belül marad, a közgazdasági, gazdaságföldrajzi megközelítés és az extern hatások elemzése nem témája a dolgozatnak. Vizsgálatom eredményei alapján ezek nem a klaszterbe szerveződés elsődleges mozgatórugói, hanem a megfelelően aktív működés természetes következményei lesznek, de további kutatási irány lehet az önkormányzatok és non-profit intézmények önálló szempontrendszerének vizsgálata.

Köszönöm Bírálóm véleményét, mely szerint a vizsgálati terv jól felépített és komplex, továbbá kiemelkedő a matematikai - statisztikai eszköztár használata, mind a relevanciák, mind a kapcsolat elemzések tekintetében.

Az újszerűnek ítélt első tézis esetén utal arra, hogy a klaszterek életciklusa – egy sikeres klaszter szerveződés esetén is – megszűnést is értelmez. Ezt a véleményét elfogadtam, a további kutatási lehetőségek között kitérek a több dimenzióban értelmezett érettségi modellek lehetőségeire, illetve sikeres klaszter működés esetén a megszűnés lehetőségének és értelmezésének kiterjesztésére.

Az újnak ítélt második tézis két kérdést vet fel. Az első szerint általánosabb helyzet esetére feltételezhető a három főkomponens is és célszerű volna az index értelmezése és kiszámítási módja tekintetében legalább a négydimenziós szituációval foglalkozni. A klaszterek egy adott időpontban való vizsgálatánál lehet, hogy a négy, vagy négy + 1 működési állapot jelentős strukturális változáson mehet át (longitudinális vizsgálatok esetén), ami a dimenziók bővítését eredményezheti.

Magam is úgy gondolom, hogy a siker értékelésére felállított módszert az adott vizsgálódás szempontrendszerének megfelelően folyamatosan lehet és kell is fejleszteni. Több indikátor és több dimenzió beépítése jobban leírja a működés komplexitását. A tagok orientációját jellemző négy főkomponens rendelkezésre áll, így egy bővített érettségi modell felállítható.

Elfogadtam Bírálóm véleményét, mely szerint a Cameron-Quinn kultúra és vezetői szerepek modell közötti kapcsolat a negyedik tézis esetén még további vizsgálódást, magyarázatot igényelt volna. A kultúra és a vezetői szerep modell közötti kapcsolatot és az ezzel összefüggő eredményeket a „kedvező CVF-mix” ismertetésekor részletesen magyaráztam, a tapasztalatokat a kutatási kérdések megválaszolásakor és az önálló újszerű eredmények ismertetésekor vettem számba.

Örömmel olvastam, hogy akceptálta a Versengő Értékek Keretrendszerének „Both-and” megközelítését és az eredmények, ezen belül az innovátor-mentor átbillenés relativizált magyarázatát.

Megnyugvással töltött el, hogy opponensi véleményében munkámat sok jó szóval jellemezte, a dolgozatban megfogalmazott valamennyi tézisémet elfogadta, a kutatás eredményeit pedig újnak vagy újszerűnek minősítette.

**Végezetül hadd köszönjem meg őszinte tisztelettel segítő észrevételeit, alapos munkáját és azt, hogy dolgozatomat nyilvános vitára és a doktori bizottság számára elfogadásra javasolta.**

**Veszprém, 2015. május 5.**

**Lippert Róbert  
jelölt**